

**DRŽAVNI ARHIV U SLAVONSKOM BRODU
SABIRNI CENTAR NOVA GRADIŠKA**

SUMARNI INVENTAR

MJESNI NARODNI ODBOR STARA GRADIŠKA

1945-1952

Broj fonda: HR DASB SCNG 199

Izradio: Hrvoje Čapo

Nova Gradiška, 2005.

SADRŽAJ

UVOD	3
1. IDENTIFIKACIJA	4
2. KONTEKST	4
3. SADRŽAJ I USTROJ	5
4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA	5
5. DOPUNSKI IZVORI	6
6. NAPOMENA	6
7. PODRUČJE KONTROLE OPISA	6
8. INVENTARNI POPIS	7
1. zapisnici sjednica Mno Stara Gradiška	8
2. povjerljivi spisi	9
3. spisi po urudžbenom zapisniku	10

UVOD

Nakon Drugog svjetskog rata dotadašnji narodno-oslobodilački odbori su nužno morali prijeći iz vojnog u civilni oblik rada. Oni su predstavljali osnovu na kojima su oblikovani budući narodni odbori, a sam čin te promjene je pokrenut Zakonom o promjeni naziva narodno-oslobodilačkih odbora (NN 3/45). Danom donošenja tog zakona započeo je i razvoj lokalne samouprave u Hrvatskoj. Razvoj samih narodnih odbora je nadalje nastavljen i Općim zakonom o narodnim odborima (SL FNRJ 43/46) i Zakonom o administrativno – teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN 60/47). Opći zakon o narodnim odborima iste je ovako definirao: "Narodni odbori su organi državne vlasti preko kojih narod vrši svoju vlast u administrativno – teritorijalnim jedinicama"¹. Osnivali su se na različitim teritorijalno – administrativnim razinama pa su se prema tome i razlikovali (mjesni, gradski, kotarski, oblasni).

Mjesni narodni odbori su se osnivali u selima i manjim gradovima.

Ovaj je inventar izrađen sukladno važećim standardima: Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva ISAD(G)², Međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji ISAAR(CPF)³.

¹ Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije (dalje SL FNRJ). br. 43, 28.5.1946.

² ISAD(G), 2.izd., Zagreb, 2001.

³ ISARR(F), Zagreb, 1999.

1. IDENTIFIKACIJA

- 1.1. Oznaka / signatura
HR-DASB-SCNG-
- 1.2. Naslov
Mjesni narodni odbor Stara Gradiška
- 1.3. Vrijeme nastanka gradiva sadržanog u jedinici opisa
1948./ 1952.
- 1.4. Razina opisa
Fond
- 1.5. Količina
1 knj., 4 kut., 0,45 t/m

2. KONTEKST

- 2.1. Naziv stvaratelja
Mjesni narodni odbor Stara Gradiška
- 2.2. Sjedište stvaratelja
Stara Gradiška
- 2.3. Pravni položaj
organ državne vlasti

2.4. Upravna povijest

Mjesni narodni odbor Stara Gradiška počeo je djelovati 1945. godine na temelju Zakona o promjeni naziva narodnooslobodilačkih odbora⁴. U to vrijeme područje djelovanja mjesnih narodnih odbora određivao je ZAVNOH. To je trajalo do 1947. godine kada je donesen Zakon o administrativno – teritorijalnoj podjeli NRH⁵. U sastavu MNO –a su od 1945. godine bila mjesta Donji Varoš, Gornji Varoš, Novi Varoš, Pivare, Stara Gradiška i Uskoci. Mjesni narodni odbor Stara Gradiška djelovao je sve do 1952. godine kada je ukinut Zakonom o podjeli NRH na kotare, gradove i općine. Cijelo vrijeme djelovanja bio je u sastavu Kotarskog narodnog odbora Nova Gradiška.

2.5. Nadležnost, funkcije i područje djelovanja

Do donošenja Općeg zakona o narodnim odborima 28.05.1946. godine, djelovanje narodno-oslobodilačkih odbora bilo je uvjetovano ratnim prilikama. Prema Odluci o ustrojstvu i poslovanju narodno- oslobodilačkih odbora i skupština u Federalnoj državi Hrvatskoj⁶ ti su organi državne vlasti prvenstveno izvršavali naređenja nedređenih organa (NOO kotara ili oblasti), ali i donosili naredbe i rješenja u okvirima zakona Federalne države Hrvatske i Demokratske Federativne Jugoslavije.

⁴ Narodne novine (dalje NN), br. 3, 1945. godina

⁵ Isto, III (CIX), br. 60, 1947. god.

⁶ Zbornik zakona, uredba i naredaba za godinu 1945., sv. I.-XII., Zagreb, str. 19-20.

Način izbora i zadaće mjesnih narodnih odbora (ali i ostalih) donešeni su 1946. godine Općim zakonom o narodnim odborima. Prema čl. 26. tog zakona posebna nadležnost mjesnog narodnog odbora bila je i : "...da ostvari poljoprivredni plan, da se stara o materijalno- kulturnom podizanju mjesta, da rukovodi komunalnim zadacima, da se stara o unapređenju obrta i mjesne industrije, kao i da posreduje u pravilnoj razmjeni dobara između grada i sela." Da bi se ispunili ovi inicijalni zadaci mjesni narodni odbori su u svom djelokrugu obavljali poslove u okvirima planiranja, poljoprivrede, komunalnog života, trgovine i obrta, financija, radnih odnosa, narodnog prosvjećivanja, socijalne brige i javnog zdravstva, te vođenja matičnih knjiga, evidencija stanovništva i sl.⁷

2.6. administrativni ustroj

Broj odbornika u narodnim odborima određivao se prema republičkim zakonima uzimajući u obzir broj stanovnika, te utjecaj određenog područja u gospodarskom , kulturnom i sličnom značaju prema širem prostoru. Tako je mjesni narodni odbor mogao imati od 7 do 35 odbornika. Njihov je mandat bio opoziv, a uživali su i imunitetna prava na području svog odbora.

Mjesni narodni odbor bio je dužan najmanje jedanput u dva mjeseca sazivati zbor birača na kojima se trebalo raspravljati o pitanjima vezanim za život u mjestu. Izvršni i upravni instrumenti narodnih odbora su bili izvršni odbori. Izvršni odbori su činili predsjednik, potpredsjednik, tajnik i drugi članovi. Oni su izvršavali sve odluke, uputstva i naredbe svog narodnog odbora kao i uredbe, pravilnike, uputstva, naredbe i rješenja viših struktura državne uprave.

U mjesnim narodnim odborima koji nisu imali svoj izvršni odbor, sve odluke je donosio narodni odbor kao cjelina. Cjelokupnom administracijom narodnih odbora upravljali su predsjednik i tajnik.

2.7. Povijest arhivskog fonda

Arhivsko gradivo Mjesnog narodnog odbora Stara Gradiška preuzeto je u sklopu gradiva Narodnog odbora općine Okučani. Ono je preuzeto 28.09.1972. godine od Mjesnog ureda Okučani o čemu je sastavljen i zapisnik o primopredaji. Gradivo je upisano u Knjigu primljenog gradiva pod rednim brojem 14.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. sadržaj

Gradivo se sastoji od zapisnika sa sjednica Mjesnog narodnog odbora Stara Gradiška, povjerljivih spisa (premjestaži, otkazi, raspodjele sirovina, kazne, zalihe hrane i sl.), te nešto više spisa po urudžbenom zapisniku (različite potvrde, diobe kućnih zadruga, različite žalbe i molbe i sl.) i jednog Kazala urudžbenog zapisnika iz 1949. godine.

3.2. Plan sređivanja:

Gradivo je podijeljeno u sljedeće serije:

1. Zapisnici sjednica MNO Stara Gradiška
2. Povjerljivi spisi
3. Spisi po urudžbenom zapisniku

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA:

4.1 Uvjeti dostupnosti

Arhivski fond ima status javnog gradiva. Ono je dostupno svim građanima sukladno odredbama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN br.105/1997.); Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva (NN

⁷ Detaljni poslovi iz ovih domena su objašnjeni u čl.26. Općeg zakona o narodnim odborima, 28.05.1946.

br. 67/1999.) i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Slavonskom Brodu i korištenju arhivskog i knjižničnog gradiva (DASB, spis klasa br.: 003-05/98-01-98-1/)

4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Umnožavanje i objavljivanje dozvoljeno u skladu s Pravilnikom o radu čitaonice Državnog arhiva u Slavonskom Brodu i korištenju arhivskog i knjižničnog gradiva (DASB, spis klasa br.: 003-05/98-01-98-1/)

4.3 Jezik u gradivu

Gradivo je na hrvatskom jeziku. Pismo je latinica.

4.4 Tvarne značajke

Knjige su u zadovaljavajućem stanju. Spisi su vrlo dobro očuvani, a samo ponegdje su moguća mehanička oštećenja što ne utječe na čitljivost.

4.5 Obavijesno pomagalo

Obavijesna pomagala za fond Mjesni narodni odbor Stara Gradiška su izvorna i arhivistička pomagala. Izvorna obavijesna pomagala je sačuvano Kazalo urudžbenog zapisnika. Izrađen je sumarni inventar fonda.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Postojanje i mjesto čuvanja izvornika:

Gradivo fonda čuva se u DASB-SCNG pod signaturom broj .

5.2. Dopunski izvori:

Kao dopunski izvor može koristiti i gradivo fonda Narodni odbor kotara Nova Gradiška (HR-DASB-SCNG-3).

6. NAPOMENE

/

7. PODRUČJE KONTROLE OPISA

7.1. napomena arhivista:

Prilikom citiranja gradiva navodi se naziv ustanove, naziv fonda (kratica), naziv serije, broj kutije, broj i godina određenog spisa: DASB-SCNG, f. MNO SG, kut. 2, Povjerljivi spisi, 69/1948.

Opis izradio: Hrvoje Čapo, srpanj 2005. godine.

Pri izradi opisa koristili su se sljedeći izvori i literatura:

Izvori:

Mjesni narodni odbor Stara Gradiška (1945-1952), 1946/1952.

Službeni list FNRJ, god. 1946.-1952.

Narodne novine NRH, god. 1945.-1952.

Literatura:

Mario Zorc; Shematizam organa uprave (1945-1990), PASB, 1997.

INVENTARNI POPIS

Oznaka / signatura
HR-DASB-SCNG-

Naslov
Mjesni narodni odbor Stara Gradiška (1945 – 1952)
Zapisnici sjednica

Vrijeme nastanka gradiva sadržanog u jedinici opisa
1948./1952.

Razina opisa
serija

Količina
1 kut., 0,1 t/m

broj teh.jedinice	predmet	godina	broj spisa	napomena
kut.br. 1	zapisnici sjednica Mno Stara Gradiška	1948./1952.		

Oznaka / signatura
HR-DASB-SCNG-

Naslov
Mjesni narodni odbor Stara Gradiška (1945 – 1952)
Povjerljivi spisi

Vrijeme nastanka gradiva sadržanog u jedinici opisa
1948./1951.

Razina opisa
serija

Količina
1 kut., 0,1 t/m

broj teh.jedinice	predmet	godine	broj spisa	napomena
kut.br. 2	povjerljivi spisi	1948	69-907	10 spisa
	" "	1950	320-385	5 spisa
	" "	1951	1-968	

Oznaka / signatura
HR-DASB-SCNG-

Naslov
Mjesni narodni odbor Stara Gradiška (1945 – 1952)
Spisi po urudžbenom zapisniku

Vrijeme nastanka gradiva sadržanog u jedinici opisa
1948./1952.

Razina opisa
serija

Količina
1 knj., 1 kut., 0,15 t/m

broj teh.jedinice	predmet	godine	broj spisa	napomena
knj.br. 1	Kazalo urudžbenog zapisnika	1949		
kut.br. 3	spisi po urudžbenom zapisniku	1948	5-987	
	" "	1950	301-1388	
	" "	1951	1-241	
kut.br. 4	" "	1951	242-984	
	" "	1952	171-611	